Vlaams Parlement

488 (2015-2016) – Nr. 2
ingediend op 27 oktober 2015 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Karl Vanlouwe

over het ontwerp van decreet

houdende instemming
met de handelsovereenkomst
tussen de Europese Unie en haar lidstaten,
enerzijds,
en Colombia en Peru, anderzijds,
ondertekend te Brussel op 26 juni 2012

verzendcode: BUI

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

488 (2015-2016) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed 4
2. Bespreking 4
3. Stemmingen 6
3.1. Artikelsgewijze stemming 6
3.2. Stemming over het geheel 7
Gebruikte afkortingen 8

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 20 oktober 2015 het ontwerp van decreet houdende instemming met de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, ondertekend te Brussel op 26 juni 2012.

1. Inleidende uiteenzetting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Minister-president *Geert Bourgeois* zegt dat de handelsovereenkomst tussen de EU en Colombia en Peru, de afschaffing beoogt van hoge tarieven, het elimineren van technische handelsbelemmeringen, het liberaliseren van de dienstenmarkten, het beschermen van waardevolle geografische aanduidingen uit de EU en het openstellen van de markten voor overheidsaanbestedingen, het opnemen van verbintenissen over de handhaving van arbeids- en milieunormen.

Het verdrag heeft een gemengd karakter, zonder rechtstreekse weerslag op de Vlaamse begroting. De overeenkomst is wel belangrijk, omdat ze een mijlpaal vormt in de handelsbetrekkingen tussen de EU en de Andesgemeenschap. Zij creëert het kader voor een sterke toename van handel en investeringen.

De EU opent haar markt voor exporteurs uit Colombia en Peru door een onmiddellijke liberalisering van de handel in industrie- en visserijproducten en door substantiële tariefverminderingen voor landbouwproducten. Wat diensten, recht van vestiging en overheidsopdrachten betreft, is de overeenkomst een van de meest ambitieuze die de EU ooit heeft gesloten. Zij omvat omvangrijke verbintenissen ten aanzien van alle belangrijke sectoren.

De overeenkomst bevat een aantal regels die verder gaan dan de in multilateraal verband overeengekomen standaarden, met name op het gebied van de intellectuele eigendom, duurzame ontwikkeling, mededinging, technische handelsbelemmeringen, sanitaire en fytosanitaire maatregelen. In het hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling zijn er bepalingen opgenomen over arbeid, biologische diversiteit, regionaal visbeheer, klimaatverandering. Bovendien is er, zoals in alle Europese handelsakkoorden, een afdwingbare mensenrechtenverplichting opgenomen.

In het kader van de overeenkomst worden een handelscomité en een aantal subcomités opgericht, zodat overleg over specifieke handelsproblemen mogelijk is. Een belangrijke toegevoegde waarde is bijgevolg dat in aanvulling op de regels die voortspruiten uit het kader van de WHO, een beleid van open markten en de inachtneming van internationaal overeengekomen optimale praktijken wordt vastgelegd en gestimuleerd. Tegelijkertijd wordt er gezorgd voor een transparant, niet-discriminerend en voorspelbaar kader voor marktdeelnemers en investeerders uit de EU.

2. Bespreking

Güler Turan merkt op dat er inderdaad heel wat positieve elementen zitten in het voorliggende verdrag. EU-exporteurs kunnen 270 miljoen aan douanerechten uitsparen, de Belgische uitvoer, economie en werkgelegenheid gaan een goede zaak doen door de betere markttoegang voor machines, sportmateriaal, chemische producten en vaccins. Ook de Belgische havens zullen wel varen bij de verhoogde handelstrafiek tussen Europa, Colombia en Peru.

Er zijn echter ook een aantal minder positieve punten. Deze handelsverdragen zijn sterk omstreden omwille van schendingen van mensen- en arbeidsrechten in

beide landen. Voor vakbonden is Colombia het dodelijkste land. Broederlijk Delen heeft zeer recent een opiniestuk verspreid over dit vrijhandelsverdrag, met als titel 'Wie wint bij meer vrijhandel met de Andes?'. Daarin wordt gesteld dat het zeer twijfelachtig is dat dit akkoord zal bijdragen tot meer economische diversificatie en duurzame ontwikkeling. Bolivia en Ecuador – de overige twee leden van de Andesgemeenschap – hebben blijkbaar al vroeg de onderhandelingen met de EU verlaten. Gezien de ongelijke machtsverhoudingen zou meer vrijhandel hun soevereiniteit alleen maar verzwakken, stelden zij.

Wat de mensenrechten betreft, is het op zich positief dat werd getracht een aantal bijkomende voorwaarden te stellen, via clausules ter vrijwaring van de mensenrechten. Aldus heeft het akkoord al een kans gehad, het is in de praktijk al toegepast. Hoewel intussen al een ruime tijd is verstreken, is de situatie op het gebied van de mensenrechten noch in Colombia noch in Peru verbeterd. Integendeel, in 2013 zijn er nog 26 vakbondsmensen vermoord. Bijna twee per maand dus. Er kan dus alvast niet worden gesteld dat het verdrag daar een substantiële verandering in zal brengen.

De vraag moet hier dan ook worden gesteld of Europa bij een handelsverdrag meer mag zijn dan een handelspartner sensu stricto. Volgens sp.a moet daar volmondig ja op worden geantwoord. Het is dan ook positief dat de Europese Commissie bij de presentatie van haar nieuwe handelsstrategie vorige week, expliciet in het kader van het algemeen buitenlands beleid stelde dat de promotie van mensenrechten, arbeids-, milieu- en sociale normen op de voorgrond moet worden geplaatst.

De sp.a-fractie zal zich bij de stemming onthouden en ook het middenveld roept op om dit akkoord niet goed te keuren. De spreekster gaat er echter vanuit dat dit akkoord niet zal kunnen worden gestopt. Aan de minister-president, het hoofd van de Vlaamse Regering, wordt niettemin gevraagd de Europese Commissie op te roepen ten volle gebruik te maken van de instrumenten die het akkoord biedt. Die instrumenten zijn weliswaar zwak, want er zijn geen garanties, maar toch moet worden gepoogd een verbetering af te dwingen op het vlak van de mensenrechten en de syndicale situatie. Zo nodig moet gebruik worden gemaakt van de opschortende mogelijkheid waarin in het akkoord is voorzien. De situatie zal worden opgevolgd en zo nodig zal er te gepasten tijde aan worden herinnerd.

Het lid vraagt voorts dat ook ten volle gebruik wordt gemaakt van de ingebouwde consultatiemechanismen, om de sociale actoren en de middenveldorganisaties, en in het bijzonder de vakbonden en de ngo's te betrekken bij de uitvoering van het akkoord. De onderhandelingen over een partnerschap, gekoppeld aan een handels- of investeringsverdrag moet worden overwogen om de politieke dialoog en de samenwerking te verstevigen en de EU bijkomende instrumenten te geven of te vragen bijkomende instrumenten te hanteren om Colombia en Peru te beïnvloeden. Zachte beleidsmaatregelen zijn daarbij niet voldoende. Er zal dus niet voor het ontwerp van decreet worden gestemd, maar tegelijk wordt gevraagd om de bijkomende modaliteiten terdege op te volgen.

Johan Verstreken merkt op dat dit akkoord in de praktijk al werkt. Het is medio 2013 in werking getreden. In het Europees Parlement werd het akkoord goedgekeurd en voor zover de spreker weet, heeft ook de socialistische fractie daar in meerderheid voor gestemd. Als het over mensenrechten gaat, is er volgens de spreker grote eensgezindheid in deze commissie en in het Vlaams Parlement. Wat de syndicale situatie betreft, is er op 28 april 2015 in het raam van de IPU een overleg geweest met de ambassadeurs van Peru en Mexico over het nieuwe EU-handelsakkoord met beide landen. Daar werden scherpe vragen gesteld, ook over de aspecten die zo-even door Güler Turan werden aangehaald, en daar zijn duidelijke antwoorden op gekomen. Uit die antwoorden bleek onder

meer dat de huidige minister van Arbeid een vakbondsman is. Er worden wat de mensenrechten betreft duidelijk stappen gedaan in de goede richting en Colombia en Peru moeten ook kansen krijgen.

Het lid wijst er voorts op dat het verdrag zelf gebaseerd is op de algemene principes van eerbied voor de democratie, de fundamentele rechten van de mens en de rechtsstaat. Er is geen enkel probleem om ook de ngo's daarbij te betrekken, graag zelfs. De intra-Belgische clausule voor de monitoring van de mensenrechten en de sociale rechten is nog een extra stap ter garantie. Dit akkoord moet kansen krijgen en het moet inderdaad ook verder worden opgevolgd.

Minister-president *Geert Bourgeois* gaat ervan uit dat iedereen hier aanwezig de bekommernis om de mensenrechten deelt. Dit verdrag komt net tegemoet aan de zorg die hier werd geuit. De situatie op het vlak van de mensenrechten in Colombia, waarover het hier vooral gaat, is sterk verbeterd. President Santos ontwikkelt sinds 2014 een programma van verbetering en versterking van de mensenrechten. Dat de situatie er nog niet ideaal is, is duidelijk, maar het gaat in de goede richting. Er is een gender subcommissie opgericht, het mensenrechten-programma wordt geherstructureerd, UNHCR heeft een lokaal kantoor in Colombia en staat ook in nauw contact met de Colombiaanse regering.

Dit verdrag zal een hefboom zijn om de mensenrechtensituatie te verbeteren, want aan de bezorgdheden die hier werden geuit, wordt in dit verdrag tegemoetgekomen. Zo wordt in artikel 1, over de algemene beginselen, gesteld dat de eerbiediging van de democratische beginselen en fundamentele rechten van de mens, zoals vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, en het beginsel van de rechtsstaat de basis vormen van het binnen- en buitenlands beleid van de partijen. "Eerbiediging van deze beginselen vormt een essentieel element van deze overeenkomst", aldus nog de tekst van artikel 1.

In artikel 8 wordt onder meer gesteld dat elke partij verantwoordelijk is voor de naleving van alle bepalingen van deze overeenkomst en alle noodzakelijke maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen. Wanneer dat nodig zou blijken, kunnen gepaste maatregelen worden getroffen, tot en met de opschorting van het verdrag. Uiteraard gebeurt dat altijd in evenredige mate, er wordt nooit zomaar overgegaan tot de opschorting van verdragen.

Voorts zijn er heel wat bepalingen over handel en duurzame ontwikkeling opgenomen, evenals milieunormen. Wat het middenveld betreft, is het zo dat in artikel 282 uitdrukkelijk wordt voorzien in een jaarlijkse dialoog met de ngo's en het middenveld. Er mag worden vanuit gegaan dat de Europese Commissie daar de hand zal aan houden. Er zijn voldoende bepalingen daarvoor opgenomen en anders zou de overeenkomst hier niet ter goedkeuring worden voorgelegd. De minister-president besluit met de vraag om het voorliggende ontwerp van decreet goed te keuren.

3. Stemmingen

3.1. Artikelsgewijze stemming

De artikelen 1 en 2 van het ontwerp van decreet worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

3.2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet houdende instemming met de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, ondertekend te Brussel op 26 juni 2012, wordt eveneens aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Rik DAEMS,
voorzitter

Karl VANLOUWE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
IPU	Interparlementaire Unie
ngo	niet-gouvernementele organisatie
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
WHO	Wereldhandelsorganisatie